

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Meste Prešov**, so sídlom v Prešove, Hlavná č. 73, zastúpeného JUDr. A. N., advokátom v P., proti žalovanému **P., s.r.o.**, so sídlom v P., zastúpenému JUDr. J. G., advokátom so sídlom v P., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 8C 258/2006 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 20Co 123/2011, 20Co 51/2012 a 20Co 62//2012, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. J. A., JUDr. A. L., JUDr. J. B., JUDr. E. P., JUDr. E. R., JUDr. P. T., JUDr. M. T., JUDr. P. F., JUDr. F. M., JUDr. E. D., JUDr. M. Z., JUDr. P. R., JUDr. V. M., JUDr. B. B., JUDr. M. F., JUDr. A. K., JUDr. M. M., JUDr. M. K., JUDr. E. Š., JUDr. G. K. PhD, JUDr. G. V., JUDr. J. B., JUDr. Z. S., JUDr. M. B., JUDr. I. D., JUDr. J. Š., JUDr. R. T., Mgr. M. Ž., JUDr. Ľ. M., JUDr. K. M. N., JUDr. M. Š., JUDr. E. S., JUDr. M. H., JUDr. A. I., JUDr. P. S., JUDr. A. K., JUDr. P. Š., JUDr. M. M., JUDr. V. Z. **nie sú vylúčení** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp.zn. 20Co 123/2011, 20Co 51/2012 a 20Co 62//2012 (vec Okresného súdu Prešov sp.zn. 8C 258/2006).

O d ô v o d n e n i e

V konaní o určenie vlastníckeho práva, ktoré je na Krajskom súde v Prešove vedené pod sp. zn. 20Co 123/2011, 20Co 51/2012 a 20Co 62//2012 žalovaný vzniesol námietku zaujatosti všetkých sudcov tohto súdu, ktorú neskôr doplnil ďalšími podaniami. Namietal ich pomer k veci, pretože rozhodujú o stave majetku mesta v ktorom žijú, predmetom sporu v tomto konaní je určenie vlastníckeho práva k pozemkom, na ktorých sa nachádza mestský cintorín mesta Prešov. Ďalej namietal, že pochybnosti o nezaujatosti môžu nastať aj v prípade ak má niektorý zo sudcov Krajského súdu v Prešove na tomto cintoríne pochovaného svojho príbuzného a vzhľadom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndt 13/2011 aj vtedy ak niektorý zo sudcov senátu 20Co tunajšieho súdu pôsobil na Okresnom súde v Prešove. Taktiež namietal, že

senát 20Co Krajského súdu v Prešove koná svojvoľne, pretože nerešpektoval záväzný právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky, keď listom zo 16. 3. 2012 oboznámil „s právnym posúdením, ktoré zo strany odvolacieho súdu prichádza do úvahy“ a taktiež keď určil lehotu na zaplatenie súdneho poplatku za podanú námietku v dĺžke 3 dní a nie 5 dní akú dĺžku určil v inom konaní iný senát.

Sudcovia Krajského súdu v Prešove sa k námietke vyjadrili tak, že sa necítia byť zaujatí, k účastníkom konania, k ich zástupcom, ani k prejednávanej veci nemajú žiadny vzťah.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to : 1/ k veci (o taký vzťah ide napríklad vtedy, keď sudca má osobný záujem na určitom výsledku konania), 2/ k účastníkom konania (o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného alebo osobného vzťahu), 3/ k zástupcom účastníkov (viď vyššie 2/).

Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K účastníkom konania je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k prejednávanej veci k účastníkom konania a k ich zástupcom vecný, profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupu od veci, od účastníkov konania a od všetkého, čo súvisí s prejednávaním veci v súdnom konaní je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva. O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovať vecný prístup za každých okolností. Musí mať dostatok schopnosti ovládať nielen svoje konanie, ale tiež sféru

svojich vnútorných pocitov. Nesmie dopustiť, aby v ňom niektorá skutočnosť týkajúca sa prejednávanej veci vyvolala pocity zakladajúce pochybnosť o jeho nezaujatosti. Súčasťou takto vnímaného vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a účastníkom konania je tiež schopnosť vyrovnáť sa vnútorne so situáciou, že niektorého z účastníkov pozná; aj takáto jeho schopnosť je totiž neoddeliteľnou súčasťou spôsobilosti vykonávať funkciu sudcu.

Neoddeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces tak, ako je vymedzené v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nestranný, nezávislý a nezaujatý sudca. Nestrannosť, nezávislosť a nezaujatosť sudcu je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania a jedným z hlavných predpokladov dôvery občanov a iných subjektov práva v právo a právny štát. Na druhej strane ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zahŕňa právo, aby prejednávaná vec nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). Z uvedeného vyplýva, že obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (porovnaj I. ÚS 73/97, II. ÚS 121/03).

Nezaujatosť sudcu je predovšetkým subjektívnou psychickou kategóriou, vyjadrujúcou vnútorný psychický vzťah sudcu k prejednávanej veci v širšom zmysle, ktorý zahŕňa v sebe vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom, ich zástupcom a podobne, o ktorých skutočnostiach je schopný relatívne presne podať informáciu iba sám sudca. Iba takto ponímaný inštitút nezaujatosti sudcu by však bol v praxi ťažko uplatniteľný vzhľadom na nemožnosť objektívnej preskúmateľnosti vnútorných pocitov konajúceho sudcu. Inštitút nezaujatosti preto treba chápať širšie, tiež v rovine objektívnej. Za takúto objektívnu rovinu však nie je možné považovať, ako sa nezaujatosť sudcu iba subjektívne javí účastníkovi konania, ale len v nadväznosti na to, či reálne existujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým (nie nezaujatým) vzťahom k veci disponuje.

Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nemusí byť založené na skutočne preukázanej zaujatosti, ale je postačujúce, ak možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Subjektívne hľadisko účastníka konania môže byť podnetom k takémuto preskúmvaniu zaujatosti, rozhodovanie o tejto otázke sa však musí uskutočniť výlučne z hľadiska objektívneho.

Pri jej posudzovaní nie je možné zohľadňovať len subjektívne pocity osôb zúčastnených na konaní, ale aj právny rozbor skutočností, ktoré k týmto pochybnostiam účastníka konania vedú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky svoje rozhodnutie o návrhu na vylúčenie sudcov (§ 14 ods.1 O.s.p.) založil na vzájomnej korelácii a vyvažovaní oboch relevantných hľadísk teórie zdania (tak subjektívneho, ako aj objektívneho hľadiska). V súlade s judikatúrou ESLP, ústavného súdu ako aj s výkladom uvedeným vyššie dospel k záveru, že v prípade sudcov senátu 20Co nemožno mať pochybnosti o ich nezaujatosti, ktoré by boli relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neexistuje žiadny dôvod objektívnej povahy, na základe ktorého by mohli vzniknúť pochybnosti o nezaujatosti senátu Krajského súdu v Prešove zloženého z označených sudcov. Základom existencie pochybnosti o nestrannosti sudcu v konaní nemôže byť záver o vzťahu sudcu k veci odvodený zo skutočností, že rozhodujú o stave majetku mesta, v ktorom žijú, čo znamená, že od rozhodnutia závisí majetkový prínos alebo strata pre mesto. Ani za predpokladu, že by boli obyvateľmi mesta Prešov z tejto skutočnosti nie je možné usudzovať pomer k veci, pretože sudcov pomer k veci vyplýva predovšetkým z jeho právneho alebo iného záujmu na výsledku konania, najmä ak by sudca mohol sám v konaní vystupovať ako účastník konania alebo ako vedľajší účastník, ak by mohol v konaní vystupovať ako svedok alebo ak nezískal o veci poznatky len procesným spôsobom. Vylúčenie sudcu musí byť vždy podložené konkrétnou skutočnosťou, len všeobecná okolnosť (ako ju označil žalobca) nestačí.

Pokiaľ ide o namietanú svojvoľnosť pri určení dĺžky lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za podanú námietku a právnom posúdení veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s názorom vysloveným vo vyjadrení senátu 20Co Krajského súdu v Prešove k tejto námietke. Senát nevyhlásil možnosť odlišného právneho posúdenia veci, ale postupom podľa § 213 ods. 2 O.s.p. oboznámil účastníkov konania s takýmto odlišným právnym posúdením. V predmetnej veci doposiaľ takýto právny názor nie je v kontroverzii s iným právnym záverom Najvyššieho či Ústavného súdu SR. Čo sa týka lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, táto lehota je tzv. sudcovská lehota, ktorej dĺžka je na uváženie sudcu/senátu. Nemala by však byť zbytočne dlhá aby sa proces nepredlžoval.

Taktiež pokiaľ ide o namietaný vzťah sudcov Krajského súdu v Prešove k sudkyňi Okresného súdu Prešov JUDr. W., Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že ani táto skutočnosť nie je relevantným dôvodom námietky zaujatosti podľa § 14 ods. 1 O.s.p..

K doplneniu vznesenej námietky treba ešte uviesť že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú ani okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. Ak sa námietka zaujatosti týka, len okolností ustanovených v § 14 od. 3 O.s.p., súd na námietku zaujatosti neprihliada; v takom prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. (§ 15a ods. 5 O.s.p. v znení zák. č. 384/2008).

Keďže v predmetnej veci teda nie je daný žiadny dôvod spochybňujúci nezaujatosť senátu 20Co Krajského súdu v Prešove, rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sudcovia Krajského súdu v Prešove nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok

V Bratislave 28. mája 2012

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta